སློབ་ཚན་བརྒྱད་པ།

༧རྒྱལ་དབང་སྐུ་ཕྲེང་ལྔ་པ་ནས་བཅུ་གཉིས་དབར་གྱི་ལོ་རྒྱུས་མདོར་བསྡུས།

དང་པོ། ༧རྒྱལ་དབང་ལྔ་པ་ཆེན་པོའི་སྐབས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་སྙིང་བསྡུས།

༡། ༧རྒྱལ་དབང་ལྔ་པ་ཆེན་པོ་མཆོག་བོད་ཀྱི་ཆོས་སྲིད་ལུགས་གཉིས་མངའ་བདག་ཏུ་གྱུར་ཚུལ།

དཔེ་རིས། ༧རྒྱལ་དབང་ལྔ་པ་ཆེན་པོ་ངག་དབང་བློ་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

གོང་གི་སློན་ཚན་དུ་སྦྱངས་ཟིན་པ་བཞིན། ཕྱི་ལོ་༡༦༤༢ ལོར་གུ་ཤྲི་ཁང་གིས་དམག་དྲངས་ཏེ་སྡེ་པ་གཙང་པའི་སྲིད་དབང་ཕྲོགས་ཤིང་། ལོ་དེའི་ཟླ་༤ ཚེས་༥ ཉིན་གཞིས་ཀ་བསམ་གྲུབ་རྩེའི་ཚོམས་ཆེན་དུ། ༧རྒྱལ་དབང་ལྔ་པ་ཆེན་པོ་ངག་དབང་བློ་བཟང་རྒྱ་མཚོ་མཆོག་གསེར་ཁྲི་མངའ་གསོལ་ཞུ་བའི་མཛད་སྒོའི་སར། བོད་ཆོལ་ཁ་གསུམ་གྱི་བདག་པོར་མངའ་གསོལ་ཞིང་། གུ་ཤྲི་ཁང་གིས་རང་ཉིད་ཀྱི་དཔུང་ཚོགས་དང་བཅས་པ་ཏཱ་ལའི་བླ་མའི་འབངས་སུ་ཕུལ། འདི་ནས་བཟུང་བོད་གཞུང་དགའ་ལྡན་ཕོ་བྲང་ཆོས་སྲིད་ལུགས་གཉིས་ཀྱི་མངའ་ཐང་དབུ་བརྙེས་པ་ཡིན་ལ། ༧རྒྱལ་མཆོག་ལྔ་པ་ཆེན་པོ་མཆོག་བོད་ཀྱི་ཆོས་སྲིད་ལུགས་གཉིས་ཀྱི་མངའ་བདག་ཏུ་གྱུར་བ་ཡིན།

འདི་ནི་བོད་གཞུང་དགའ་ལྡན་ཕོ་བྲང་ཕྱོགས་ལས་རྣམ་རྒྱལ་དབུ་བརྙེས་ཏེ། ༧རྒྱལ་དབང་སྐུ་ཕྲེང་རིམ་བྱོན་གྱིས་བོད་ཀྱི་ཆོས་སྲིད་ལུགས་གཉིས་ཀྱི་ཐུགས་འགན་བཞེས་འགོ་ཚུགས་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་འཕེལ་རིམ་གསར་པ་ཞིག་ཡིན། ཕྱི་ལོ་༡༦༤༢ ལོར་༧རྒྱལ་མཆོག་ལྔ་པ་ཆེན་པོས་ཆོས་སྲིད་ལུགས་གཉིས་ཀྱི་ཐུགས་འགན་བཞེས་པ་ནས། ཕྱི་ལོ་༢༠༡༡ ལོར་༧རྒྱལ་མཆོག་བཅུ་བཞི་པ་ཆེན་པོས་བོད་ཀྱི་འཕྲོད་ཕྱུགས་དགེ་ཕན་རྒྱང་གཟིགས་ཀྱིས། དགའ་ལྡན་ཕོ་བྲང་བས་བོད་ཀྱི་ཆོས་སྲིད་ལུགས་གཉིས་ཀྱི་ཐུགས་འགན་བཞེས་སྲོལ་མཚམས་འཛོག་གནང་སྟེ། བོད་མི་མང་གིས་ཐད་ཀར་འོས་འདེམས་བྱས་པའི་སྲིད་སྐྱོང་ལ་ཐུགས་འགན

༧རྒྱལ་མཆོག་ལྔ་པ་ཆེན་པོ།	
མཚན།	༧རྒྱལ་དབང་ལྔ་པ་ཆེན་པོ་ངག་དབང་བློ་བཟང་རྒྱ་མཚོ།
འཁྲུངས་ཡུལ།	འཕྱོངས་རྒྱས་འཕྱིང་དབར་སྟག་རྩེ།
ཡབ།	བདུད་འདུལ་རབ་བརྟན།
ཡུམ།	ཁྲི་ལྕམ་ཀུན་དགའ་ལྷ་མཛེས།
འཁྲུངས་འདས།	(ཕྱི་ལོ་༡༦༡༧-ཕྱི་ལོ་༡༦༨༢)

ཡོངས་སུ་གཏད་པའི་བར། ལོ་ངོ་༣༥༩ རིང་གཞུང་ས་དགའ་ལྡན་ཕོ་བྲང་བས་བོད་ཀྱི་ཆོས་སྲིད་ལུགས་གཉིས་ཀྱི་ཐུགས་འགན་བཞེས་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་འགོ་འཛུགས་སའང་འདི་ནས་ཡིན།

༣། སྐབས་དེའི་སྲིད་དོན་གྱི་གནས་བབ་དང་༧རྒྱལ་དབང་མཆོག་གི་མཛད་པ།

སྐབས་དེ་ནི་སོག་པོའི་སྟོབས་ཤུགས་ཆེ་བས། བྱང་ཤར་རྒྱ་སོག་གི་ས་མཚམས་སུ་བརྩོན་འཛུལ་ཡང་ཡང་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་དང་། བོད་ཀྱི་ཆོས་སྲིད་ལུགས་གཉིས་ཀྱི་བདག་པོ་༧རྒྱལ་དབང་ལྔ་པ་ཆེན་པོ་མཆོག་སོག་པོས་བཀུར་པའི་བླ་མ་དང་བསྟན་པའི་མངའ་བདག་ཆེན་པོར་རྩི་བའི་དུས་ཤིག་ཡིན།

ཕྱི་ལོ་༡༧༥༡ ལོར་མན་ཇུ་གོང་མ་དང་པོ་ཧྲོན་ཀྲིས་རྒྱ་བོད་དབར་གྱི་མཆོད་ཡོན་འབྲེལ་བ་ཡག་པོ་བྱུང་ཚེ། སོག་པོས་རྒྱ་ནག་དང་མན་ཇུའི་ས་ཁོངས་ལ་གནོད་པ་མི་བྱེད་པར་ཕན་ཐོགས་ཡོང་རྒྱུར་ཤེས་ནས། ༧རྒྱལ་དབང་མཆོག་རྒྱ་ནག་ཏུ་གདན་འདྲེན་ཞུས་པ་ལྟར་ཆིབས་བསྒྱུར་གནང་།

དཔེ་རིས། ༧རྒྱལ་མཆོག་ལྔ་པ་ཆེན་པོ་དང་སྡེ་སྲིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོ་གཉིས་བཞེངས་པའི་སྡེབས་རིས།

རྒྱ་ནག་ཏུ་ཕེབས་སྐབས་གོང་མ་རང་ཉིད་ཀྱང་ཕེབས་བསུར་བཅར་བ་སོགས་རྒྱལ་ཁབ་འདྲ་མཉམ་གྱི་ཆེ་མཐོང་དང་། མཚན་བསྟོད་རྒྱ་ཆེར་ཕུལ་བ་མ་ཟད། བཞུགས་གནས་ཕོ་བྲང་སེར་པོ་ཞེས་པ་གསར་དུ་བསྐྲུན་པ་སོགས་བཀུར་གཟི་རྒྱ་ཆེན་བྱས། ༧རྒྱལ་དབང་མཆོག་རྒྱ་ནག་ཏུ་བཞུགས་སྐབས་བོད་སོག་རྒྱ་གསུམ་གྱི་དགོན་སྡེ་ཆེ་ཆུང་ཀུན་ལ་ཞབས་ཀྱིས་བཅགས་ཏེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་ཕྱོགས་ཡོངས་སུ་རྒྱ་ཆེར་སྤེལ་བའི་མཛད་འཕྲིན་རླབས་པོ་ཆེ་བསྐྱངས་པ་མ་ཟད། རྒྱ་སོག་རྣམས་ཀྱིས་བདེ་སྡུག་སྐྱབས་འཇུག་ཞུ་ས་དང་། འཁྲུག་རྩོད་ཀྱི་རྙོག་འཛིང་འཚེ་མེད་ཞི་བའི་ལམ་ནས་ཐག་གཅོད་གནང་མཁན་ཞི་བདེའི་དེད་

དཔོན་ཆེན་པོ་ཞིག་ཏུ་ཀུན་གྱིས་བཀུར་བར་གྱུར།

༣། འཛིན་སྐྱོང་གི་ཁྲིམས་སྲིག་གསར་བཟོ་མཛད་པ།

༧རྒྱལ་དབང་མཆོག་གིས་བོད་ས་སྟོད་སྨད་བར་གསུམ་ལ་སྐོར་ཞིབ་པ་གཞུང་ཞབས་ཆེད་བཙུགས་གནང་སྟེ། འབངས་ཀྱི་བདེ་སྡུག་ལ་གཟིགས་རྟོག་དང་། ས་མི་ཞིབ་བཤེར། སྒོ་ཁྲ་ཐེམ་བཤེར་གྱི་མིང་གཞུང་གསར་བཟོ། ཁྲལ་བཟོ་ཁུངས་འཛུག ཡུལ་ལུང་ཡར་རྒྱས་ཀྱི་མཐུན་རྐྱེན། ས་སྲུང་བའི་ཡུལ་དམག་གི་དམག་ཕོགས་སུ་བཏང་བའི་ལྷག་མ་རྣམས་གཞུང་གི་མཛོད་ཁང་དུ་འབུལ་རྒྱུའི་སྒྲིག་གཏོད་མཛད།

དེ་བཞིན་ཐར་ཆོས་རྒྱལ་རྣམ་པའི་སྐུ་དུས་ཀྱི་ཆ་ལུགས་རྒྱན་གོས་ཀྱི་སྲོལ་བཟང་མི་ཉམས་པའི་ཆེད། དཀྱུང་གསར་སོགས་མཛད་ཆེན་ཁག་ལ་གཞུང་ཞབས་ཆོས་རིན་ཆེན་རྒྱན་གོས་སྤྲས་དགོས་པའི་སྲོལ་བཟང་སླར་གསོ་མཛད་པ་དང་། ཟླ་སྒྲུལ་དང་། རྒྱལ་ཕྲན། སྡེ་དཔོན། གཞུང་ཞབས་བཅས་ཀྱི་གོ་བབ་ལ་གཞིགས་པའི་གདན་ཐོབ་མཐོ་དམའི་གདན་ཡིག་ཀྱང་གསར་སྒྲིག་མཛད།

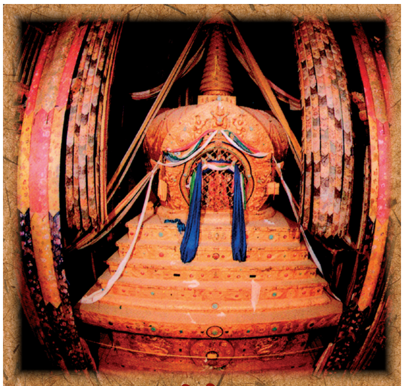

དཔེ་རིས།
གསེར་སྡོང་འཛམ་གླིང་རྒྱན་གཅིག

༤། ཁོང་སྐུ་དྲན་ལས་འདས་པའི་གནས་ཚུལ་རེ་ཞིག་གསང་རྒྱ་བྱ་དགོས་པར་གདམས་ཏེ་སྐུ་ཞི་བར་གཤེགས།

༧རྒྱལ་དབང་ལྔ་བ་ཆེན་པོ་མཆོག་ནི་ཆོས་སྲིད་གང་ལའང་མཁྱེན་རྒྱ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་ཞིང་། མདོ་སྔགས་རིག་གནས་དང་བཅས་པའི་གསུང་རྩོམ་རྒྱ་ཆེར་མཛད་པ་དང་། བོད་ཀྱི་ཆོས་སྲིད་ལུགས་གཉིས་ཀྱི་མཛད་པ་རྒྱ་ཆེར་བསྐྱངས་ཏེ། ཕྱི་ལོ་༡༦༥༣ ལོར་གློ་བུར་དུ་ཞབས་ཀྱི་སྟེན་གཞིའི་ཚུལ་བཞེས་ཤིང་། སྡེ་སྲིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོར་རེ་ཞིག་གསང་རྒྱ་བྱས་ཏེ། བྱ་བ་ཆེ་ཕྲ་བློས་མ་ཆོད་པ་མཐའ་དག་ལྷ་མོར་བརྟག་བསྒྲིལ་ཞུ་དགོས་སོགས་ཞལ་ཆེམས་ཟབ་མོ་བསྩལ་ནས་སྐུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་བ་ཡིན་ནོ། །

སྡེ་སྲིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོ།

སྡེ་སྲིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོ་(ཕྱི་ལོ་༡༦༥༣-༡༧༠༥) ནི་༧རྒྱལ་མཆོག་ལྔ་པ་ཆེན་པོའི་སྐབས་སྡེ་སྲིད་རིམ་པར་བསྐོས་པའི་གྲས་ཀྱི་མཚན་ཐོག་ལྔ་པ་ཡིན་ལ། བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ནང་ཆོས་སྲིད་ལུགས་གཉིས་ཐད་མཛད་རྗེས་ཤིག་ཏུ་ཆེ་བའི་མི་སྣ་གལ་ཆེན་ཞིག་ཡིན།

ཁོང་སྲིད་དབང་འཛིན་སྐྱོང་ཐད་མཁྱེན་རྒྱ་ཡངས་པ་མ་ཟད། བོད་ཀྱི་རིག་གནས་ཆེ་ཆུང་ཀུན་ལ་མཁས་པས། སྐབས་དེར་ཁོང་གིས་མཛད་པའི་<<བླང་དོར་གསལ་བར་བྱེད་པའི་ཁྲིམས་ཡིག་དྭངས་ཤེལ་མེ་ལོང་།>> དང་<<ཏྭ་ལའི་བླ་མ་སྐུ་ཕྲེང་ལྔ་པའི་གསེར་གདུང་འཛམ་གླིང་རྒྱན་གཅིག་གི་སྐར་ཆགས་ཐར་གླིང་རྒྱ་མཚོར་བགྲོད་པའི་གྲུ་རྫིངས།>> <<ཏྭ་ལའི་བླ་མ་སྐུ་ཕྲེང་དྲུག་པ་ཚངས་དབྱངས་རྒྱ་མཚོའི་རྣམ་ཐར།>> <<གསོ་བ་རིག་པའི་ཁོག་དབུབ་དྲང་སྲོང་དགྱེས་པའི་དགའ་སྟོན།>> <<སྨན་གྱི་རྒྱུད་བཞིའི་འགྲེལ་བ་བཻཌཱུརྻ་སྔོན་པོ།>> <<ཕྱག་ལུགས་རྩིས་ཀྱི་ལེགས་བཤད་བཻཌཱུརྻ་དཀར་པོ།>> <<བསྟན་བཅོས་བཻཌཱུརྻ་དཀར་པོའི་དྲིས་ལན་འཁྲུལ་སྣང་གཡའ་སེལ།>> <<བོད་ལུགས་གླུ་གར་གྱི་དེབ་ཐེར་མིག་ཡིད་རྣ་བའི་དགའ་སྟོན།>> <<དགའ་ལྡན་ཆོས་འབྱུང་བཻཌཱུརྻ་སེར་པོ།>> སོགས་བརྩམས་ཆོས་མང་པོ་དེང་སང་མཇལ་རྒྱུ་ཡོད།

གཉིས་པ། ༧རྒྱལ་དབང་སྐུ་ཕྲེང་དྲུག་པའི་སྐབས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་སྙིང་བསྡུས།

༡། ༧རྒྱལ་དབང་ལྔ་པ་ཆེན་པོའི་ཡང་སྲིད་ངོས་འཛིན་དང་བཅས་གསང་རྒྱ་གྲོལ་བ།

དཔེ་རིས། ༧རྒྱལ་དབང་སྐུ་ཕྲེང་དྲུག་པ་
རིན་ཆེན་ཚངས་དབྱངས་རྒྱ་མཚོ།

༧རྒྱལ་དབང་ལྔ་པ་ཆེན་པོའི་དགོངས་དོན་དང་ཞལ་ཆེམས་བཞིན། སྡེ་སྲིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོས་ལོ་ངོ་བཅུ་གསུམ་རིང་༧རྒྱལ་དབང་མཆོག་སྐུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་གསང་རྒྱ་བྱས་ཏེ། ཆོས་སྲིད་ལུགས་གཉིས་ཀྱི་ཐུགས་འགན་ཕྱི་མོ་ཁུར་དུ་བླངས། ཕྱི་ལོ་༡༦༨༩ ཙམ་ནས་སོག་པོ་དང་མི་མཐུན་པ་རིམ་བཞིན་བྱུང་བ་དང་། རྒྱ་རྒྱལ་དང་སྡེ་སྲིད་བར་ཡང་མི་མཐུན་པ་བྱུང་སྟེ་མཛད་དཀའ་ཆེན་པོ་བྱུང་།

དེ་བཞིན་ཡང་སྲིད་དགུང་ལོ་བཅུ་གསུམ་བར་བརྟད་གཅོད་ཡོངས་གྲགས་གནང་བདེ་བྱུང་མེད་ཅིང་། སྡེ་སྲིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོས་༧རྒྱལ་དབང་སྐུ་ཕྲེང་ལྔ་པ་ཆེན་པོ་སྐུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་སྐོར་གསང་རྒྱ་མཛད་དགོས་དོན་དང་། ཡང་སྲིད་ཇི་ལྟར་ངོས་འཛིན་མཛད་ཚུལ་གསལ་བཤད་གནང་བས། ཚང་མས་དགའ་སྐྱོ་གཉིས་ལྡན་གྱི་ངང་ནས་སྐུ་གོང་མའི་ཡང་སྲིད་འཁྲུལ་བྲལ་ཡིན་པར་ཡིད་ཆེས་བྱུང་།

མེ་གླང་ཕྱི་ལོ་༡༦༩༧ ཟླ་༩ ཚེས་༡༥ ཉིན་ཡང་སྲིད་སྣ་དཀར་རྩེར་གདན་དྲངས་པ་དང་། ལོ་དེའི་ཟླ་དགུ་བར་པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་བློ་བཟང་ཡེ་ཤེས་སྤྱན་དྲངས་ནས་ཡང་སྲིད་ལ་རབ་བྱུང་གི་སྡོམ་པ་གནང་སྟེ། མཚན་ལ་རིན་ཆེན་ཚངས་དབྱངས་རྒྱ་མཚོ་ཞེས་བསྩལ། ལོ་དེའི་ཟླ་བཅུ་པའི་ཚེས་ཉེར་ལྔའི་ཉིན་པོ་བྲང་པོ་ཏ་ལར་གདན་དྲངས་ཏེ་གསེར་ཁྲིར་མངའ་གསོལ་མཛད་པ་དང་། སྐབས་དེར་པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་སོགས་ཡབ་སྲས་རྣམས་ཀྱིས་གསེར་གྱི་མཆོད་སྡོང་འཛམ་གླིང་རྒྱལ་གཅིག་ལ་རབ་གནས་མཛད། ལོ་དེར་གསང་རྒྱ་གྲོལ་ཏེ་རྒྱ་ནག་དང་སོག་པོ་གླིངས་ལ་དྲིལ་བསྒྲགས་བྱས།

༢། རྙོག་ཟིང་ཆེ་བའི་དུས་སྐབས།

སྡེ་སྲིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོ་ནི་ཆོས་སྲིད་བྱ་བ་ཆེ་ཕྲ་ཀུན་གྱི་ཐད་མཁྱེན་རྒྱ་ཡངས་བས། བོད་ཀྱི་རིག་གནས་དང་། སྤྱི་ཚོགས། ཆབ་སྲིད་བཅས་ཀྱི་ཐད་ཕྱག་རྗེས་ཧ་ཅང་ཆེ། འོན་ཀྱང་སྐབས་དེའི་སྤྱི་ཚོགས་དང་སྲིད་དོན་གྱི་གནས་བབ་བརྟན་ལྷིང་མིན་པས། རྐྱེན་ངན་གོད་ཆགས་མང་པོ་རིམ་པར་བྱུང་།

༧རྒྱལ་དབང་སྐུ་ཕྲེང་དྲུག་པ།

མཚན།	༧རྒྱལ་དབང་རིག་འཛིན་ཚངས་དབྱངས་རྒྱ་མཚོ།
འཁྲུངས་ཡུལ།	མོན་ལ་འོག་ཡུལ་གསུམ།
ཡབ།	སྔགས་འཆང་རིག་འཛིན་བཀྲ་ཤིས་བསྟན་འཛིན།
ཡུམ།	ཚེ་དབང་ལྷ་མོ།
འཁྲུངས་འདས།	(ཕྱི་ལོ་༡༦༨༣-ཕྱི་ལོ་༡༧༠༦)

ཕྱི་ནང་གི་རྐྱེན་སྣ་ཚོགས་ཀྱིས་༧རྒྱལ་དབང་མཆོག་གིས་པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེའི་དྲུང་ནས་བསྙེན་རྫོགས་

ཀྱི་སྒོམ་པ་བཞིན་དགོས་པའི་གསོལ་འདེབས་ཞུས་ཀྱང་། སྒོམ་པ་བཞིན་འདོད་མ་གནང་བར། དགེ་ཚུལ་གྱི་སྡོམ་པ་ཡང་ཕྱིར་འབུལ་གནང་སྟེ་སྐུ་ཆས་བཞེས་ཤིང་། སྡེ་སྲིད་སོགས་ཀྱིས་རེ་སྐུལ་ཞུས་ཀྱང་སློབ་གཉེར་ལ་ཐུགས་ལྷོད་གནང་སྟེ་ལྷ་ཞོལ་དང་། རྫོང་རྒྱབ། འོལ་དགའ། འཕྱོངས་རྒྱས། གོང་དཀར་སོགས་སུ་ཐུགས་འདོད་ལྟར་ཕེབས་གཡེང་བྱས་པར་བརྟེན། མཛད་སྤྱོད་མང་པོ་ཞིག་བོད་སོག་མི་མང་གི་སྣང་ངོར་ལོག་པར་མཐོང་བ་དང་། ༧རྒྱལ་དབང་མཆོག་དང་སྡེ་སྲིད་དབར་དམ་ཚིག་མི་མཐུན་པའི་རྣམ་པ་བྱུང་བ་སོགས་ཀྱི་གོ་སྐབས་བཟུང་སྟེ། སོག་པོ་ལྷ་བཟང་ཁང་གིས་བོད་སོག་མཆོད་ཡོན་དབར་མི་འགྲིགས་པའི་རྙོག་གཞི་ཡང་ཡང་བཟོས་པས། མཐར་སྐབས་དེའི་བོད་ཀྱི་སྲིད་གཞུང་དང་སྡེ་སྲིད་མཆོག་གི་སྐུ་དབང་ཐད་སེལ་ཐབས་བྲལ་བའི་དཀའ་ངལ་མི་ཉུང་བ་ཞིག་བྱུང་སྟེ། ལྷ་བཟང་ཁྱང་གི་དཔུང་དམག་གིས་སྡེ་སྲིད་མཆོག་འཛིན་བཟུང་བྱས་ཏེ་སྟོད་ལུང་སྣ་དཀར་རྩེ་རུ་མགུལ་བཅད་ནས་བསྒྲོངས།

༧རྒྱལ་དབང་སྐུ་ཕྲེང་དྲུག་པ་རིག་འཛིན་ཚངས་དབྱངས་རྒྱ་མཚོ་ནི། བོད་ཀྱི་རྩོམ་རིག་འཕེལ་རིམ་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ནང་བྱུང་བའི་མི་སྣ་གལ་ཆེན་ཞིག་ཡིན། ཁོང་གིས་མཛད་པའི་མགུར་གླུའི་ནང་དོན་དང་། ཚིག་འགྲོས། དཔེ་དོན་སྦྱོར་སྟངས་སོགས་ཀྱིས་བོད་ཀྱི་རྩོམ་རིག་འཕེལ་རྒྱུས་ཁྲོད་ཤུགས་རྐྱེན་ཟབ་མོ་ཐེབས་ཡོད།

བྱ་དེ་ཁྲུང་ཁྲུང་དཀར་པོ།།
གཤོག་རྩལ་ང་ལ་གཡར་དང་།།
ཐག་རིང་རྒྱང་ལ་མི་འགྲོ །
ལི་ཐང་བསྐོར་ནས་སླེབ་ཡོང་།།

བྲིས་པའི་ཡི་གེ་ནག་ཆུང་།།
ཆུ་དང་ཐིགས་པས་འཇིགས་སོང་།།
མ་བྲིས་སེམས་ཀྱི་རི་མོ།།
བསུབས་ཀྱང་བསུབ་རྒྱུ་མི་འདུག །

ཤར་ཕྱོགས་རི་བོའི་རྩེ་ནས།།
དཀར་གསལ་ཟླ་བ་ཤར་སོང་།།
མ་སྐྱེས་ཨ་མའི་ཞལ་རས།།
ཡིད་ལ་འཁོར་འཁོར་བྱས་བྱུང་།།

གསུམ་པ། རྒྱལ་དབང་སྐུ་ཕྲེང་བདུན་པའི་དུས་སྐབས།

༧རྒྱལ་དབང་སྐུ་ཕྲེང་བདུན་པ་ནི། ཕྱི་ལོ་༡༧༠༨ ལོར་མདོ་སྨད་ལི་ཐང་དུ་སྐུ་བལྟམས། ལི་ཐང་ཆོས་སྐྱོང་སོགས་ནས་༧རྒྱལ་བའི་ཡང་སྲིད་ཡིན་པར་ལུང་བསྟན། འོན་ཀྱང་སྐབས་དེར་དབུས་སུ་ལྷ་བཟང་ཁྭན་དང་ཇུན་གར་དབར་དམག་འཁྲུགས་དབང་གིས་བདེ་འཇགས་མེད་སྟབས་སྐུ་འབུམ་ཆོས་སྡེར་གདན་དྲངས།

ཕྱི་ལོ་༡༧༢༠ ལོ་ནས་རིམ་བཞིན་བོད་སོག་མི་སྣ་གནད་ཡོད་ཚང་མས་བསམ་གྲོས་ཞིབ་བསྡུར་དང་གོ་བསྒྲིགས་ཀྱིས། ཡང་སྲིད་རིན་པོ་ཆེ་སྟོན་འཁོར་རྣམས་ཤིན་ཏུ་ཕྱོས་ཆེ་བའི་ཆིབས་ཞབས་དང་། རྒྱ་སོག་གི་སྐུ་སྲུང་དམག་དཔུང་དང་བཅས་སྐུ་འབུམ་ནས་དབུས་ཕྱོགས་སུ་ཆིབས་ཞལ་བསྒྱུར།

དཔེ་རིས། ༧རྒྱལ་དབང་སྐུ་ཕྲེང་བདུན་པ་བསྐལ་བཟང་རྒྱ་མཚོ།

ལོ་དེའི་ཟླ་༩ ཚེས་༡༥ ཉིན་སེར་ཁྲི་སྐྱོང་སོགས་ཀྱི་བདུན་བསུས་ཏེ། རྒྱ་བོད་སོག་གསུམ་གྱི་དཔོན་རིགས་ཆིབས་ཧྲག་དང་བཅས་ཕོ་བྲང་པོ་ཏ་ལའི་གསེར་ཁྲིར་མངའ་གསོལ་ཞུས།

སྐབས་དེ་ནི་ལྷ་བཟང་ཁྭན་དང་ཇིན་གར་བ་གཉིས་ཀྱིས་བོད་ཀྱི་སྲིད་དབང་འཕྲོག་རྗོད་བྱེད་པའི་དུས་སྐབས་ཤིག་དང་། རྒྱ་ནག་མན་ཇུ་གོང་མ་ཁྭང་ཤིས་ཏ་ལའི་བླ་མའི་བདེ་འཇགས་ལ་ཁ་གཡར་ཏེ། རྒྱ་དམག་བོད་ལ་བཏང་ནས་རྐང་འཛུགས་ཐབས་ཀྱི་འབད་བརྩོན་བྱེད་པའི་དུས་སྐབས་ཤིག་ཀྱང་ཡིན་པ་མ་ཟད། བོད་རང་ལ་ཕྱི་དགྲ་འགོག་རྒོལ་དང་རྒྱལ་ཁབ་བརྟན་སྲུང་བྱེད་པའི་ནུས་པ་ཞན་ཁར། དབུས་དང་གཙང་གི་དཔོན་རིགས་ཁག་ཅིག་དབར་དབང་ཆ་འཕྲོག་རྗོད་ཀྱི་ནང་འཁྲུགས་རྒྱུན་མར་བྱུང་སྟེ། ཁྲལ་བསྡུ་དང་འཁྲུགས་རྗོད་སོགས་ཀྱིས་སྤྱི་ཚོགས་གནས་བབ་ཟིང་ཆ་མང་བའི་དུས་སྐབས་ཤིག་ཡིན།

ཕྱི་ལོ་༡༧༡༧ ལོར་སོག་པོ་ཇིན་གར་བའི་དམག་དཔུང་གིས་ལྷ་སར་བཙན་འཛུལ་བྱས་ཏེ། ལྷ་བཟང་ཁྭན་དང་། ཕྱོགས་གཏོགས་གཞུང་ཞབས་གཙོ་གྲས་མང་པོ་བསད། སྡེ་བ་སྟག་རྩེ་བ་བོད་ཀྱི་སྡེ་སྲིད་ལ་བསྐོས་ཀྱང་། དོན་དངོས་ཐོག་དབང་ཆ་ཡོངས་རྫོགས་ལ་ཇིན་གར་བས་ཚོད་འཛིན་བྱས།

དེ་རྗེས་རྒྱ་ནག་མན་ཇུ་གོང་མ་ཁྭང་ཤི་དང་སོག་པོའི་དཔོན་རིགས་གཞན་དག་གི་རོགས་རམ་འོག ས་ཇིན་གར་བ་ལྷ་ས་ནས་མཐའ་སྐྲོད་བཏང་། མཚམས་འདི་ནི་མན་ཇུ་གོང་མ་ལ་མཚོན་ན་བོད་ཕྱོགས་སུ་དབང་བསྒྱུར་དང་རྒྱ་སྐྱིད་བྱ་རྒྱུར་ཐོབ་དཀའ་བའི་གོ་སྐབས་ཤིག་དང་། བོད་ལ་མཚོན་ན་རྒྱ་ནག་གི་ངན་སེམས་ཀྱི་གྲིབ་ནག་འདི་ལ་གཡོལ་འདོད་ཀྱང་གཡོལ་དཀའ་བའི་དུས་སྐབས་ཤིག་ཡིན།

	༧རྒྱལ་དབང་སྐུ་ཕྲེང་བདུན་པ།
མཚན།	༧རྒྱལ་དབང་བསྐལ་བཟང་རྒྱ་མཚོ།
འཁྲུངས་ཡུལ།	མདོ་སྨད་ལི་ཐང་།
ཡབ།	སྡིགས་འཆང་རིག་འཛིན་བཀྲ་ཤིས་བསྟན་འཛིན།
ཡུམ།	ཚེ་དབང་ལྷ་མོ།
འཁྲུངས་འདས།	(ཕྱི་ལོ་༡༧༠༨-ཕྱི་ལོ་༡༧༥༧)

ཧྲུན་གར་བ་མཐའ་སྐྲོད་བཏང་རྗེས། ཧྲུན་གར་དམག་ལ་ཁག་འདོགས་ཀྱིས་ཏཱ་ལའི་བླ་མའི་སྐུ་སྲུང་དུ་ལྷ་སར་མན་ཇུ་དམག་དཔུང་བཞི་སྟོང་བཞག་སྟེ། རྒྱ་སོག་གི་དཔོན་རིགས་གཞན་རྣམས་ཕྱིར་ལོག་བྱས། འདི་ནི་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་ས་ལྷ་སར་མན་ཇུ་དཔོན་དམག་ཡུན་རིང་སྡོད་པའི་རྨང་རྡོ་ཐོག་མ་ལྟ་བུར་གྱུར།

ཕྱི་ལོ་༡༧༢༨ ལོར། ཕོ་ལྷ་བསོད་ནམས་སྟོབས་རྒྱལ་ལ་བོད་ཀྱི་མངའ་དབང་ཐོབ་མ་ཐག ཏཱ་ལའི་བླ་མའི་ཞབས་ཞུ་ཡིན་ཚུལ་གྱིས་མན་ཇུ་དཔོན་རིགས་ཨམ་བན་གཉིས་དང་རྒྱ་དམག་སྟོང་ཕྲག་གཉིས་ལྷ་སར་བཅའ་སྡོད་བྱེད་དུ་བཅུག དེ་ནས་བཟུང་ཕྱི་ལོ་༡༩༡༣ ལོར་༧གོང་ས་བཅུ་གསུམ་པ་ཆེན་པོའི་བཀའ་ལྟར་ལྷ་སྡོད་མན་ཇུའི་དཔོན་དམག་ཡོངས་རྫོགས་མཐའ་སྐྲོད་མ་བྱས་བར་དུས་རབས་གཉིས་མ་ཟིན་ཙམ་སྟེ་ལོ་ངོ་༡༨༥ རིང་མན་ཇུ་དཔོན་དམག་ལྷ་སར་གཏན་སྡོད་བྱེད་པའི་ལམ་སྲོལ་བྱུང་།

སྟེ་སྲིད་འགྱུར་མེད་རྣམ་རྒྱལ་གྱི་དུས་སྐབས།

མི་དབང་ཕོ་ལྷ་བསོད་ནམས་སྟོབས་རྒྱལ་གྱིས་བོད་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་མི་ལོ་བཅུ་དགུར་བསྐྱངས་རྗེས། ཕྱི་ལོ་༡༧༤༧ ལོར་སྐུ་གཤེགས། མི་དབང་ཕོ་ལྷར་བུ་གཉིས་ཡོད་པ་དང་། ཆེ་བ་གྱུང་འགྱུར་མེད་ཚེ་བརྟན་གྱིས་སྟོད་མངའ་རིས་ཁུལ་གྱི་སྤྱི་ཁྲབ་གནང་ཞིང་། ཆུང་བ་འགྱུར་མེད་རྣམ་རྒྱལ་ལ་ཕྱང་གི་གོ་ས་དང་བཅས་ཕ་ཤུལ་བུ་འཛིན་ཡོང་བའི་ཐུགས་རེ་མཛད་དེ། ༧སྐྱབས་མགོན་ཏཱ་ལའི་བླ་མ་མཆོག་ནས་སྲས་ཆུང་བ་འགྱུར་མེད་རྣམ་རྒྱལ་ལ་དའི་ཆེན་ཝང་ཕྲུར་གྱི་གོ་གནས་དང་བཅས་བོད་ཀྱི་ལས་དོན་ཕ་དུས་ལྟར་བྱེད་ཆོག་པའི་བཀའ་བསྩལ།

ཁོང་ནི་མན་ཇུ་གཞུང་དང་དཔོན་དམག་རྣམས་ལ་གདན་ནས་མི་དགའ་མཁན་ཞིག་ཡིན་པས། ཕྱི་ལོ་༡༧༤༨ ལོར་མན་ཇུ་གོང་མ་ཆན་ལུང་དང་ལྷ་སྡོད་ཨམ་བན་ལ་ཡིག་ངག་གཉིས་ཐོག་ནས་མན་ཇུ་དཔུང་དམག་རྒྱ་ཡུལ་དུ་ཕྱིར་མ་ལོག་ཚེ། བོད་མིའི་འཚོ་བ་དང་བོད་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་ལ་བརྡབ་གསིག་ཆེན་པོ་ཡོད་སྐོར་ཡང་ཡང་ཞུས་པས། གོང་མ་ཆན་ལུང་ནས་མན་ཇུ་དཔོན་དམག་བརྒྱ་ཐམ་པ་ལས་དེ་འཕྲོས་ཚང་མ་ཕྱིར་འཐེན་བྱ་རྒྱུ་དང་། ཨམ་བན་ནས་བོད་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་ལ་ཐེ་བྱུས་ནམ་ཡང་བྱ་མི་ཆོག་པའི་བཀའ་བཏང་།

ཕྱི་ལོ་༡༧༥༠ ཟླ་༡༠ ཚེས་༡༣ ཉིན་ཨམ་བན་གཉིས་ནས་གཡོ་ཇུས་བཤམས་ཏེ་སྡེ་སྲིད་འགྱུར་མེད་རྣམ་རྒྱལ་བཀྲོངས།

ཉིན་དེར་བོད་མི་ཚོས་ལྷ་སྡོད་ཨམ་བན་ཏཱ་ཞིན་གཉིས་དང་། རྒྱ་རིགས་མཐོང་ཚད་བསད་པ་མ་ཟད། རྒྱ་མིའི་ཟ་ཁང་དང་ཚོང་ཁང་སོགས་ཚང་མ་གཏོར་བཅོམ་ཆེན་པོ་བཏང་།

ཁྱེད་ཀྱིས་ཤེས་སམ།

༧རྒྱལ་དབང་སྐུ་ཕྲེང་བདུན་པ་སྐལ་བཟང་རྒྱ་མཚོ་མཆོག་སྐུ་སྨྱུང་ངན་ལས་འདས་མ་ཐག བཀའ་ཤག་དང་གདན་ས་གསུམ་གྲོས་བསྡུར་གྱིས། ༧རྒྱལ་བའི་ཡང་སྲིད་ནས་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ཐུགས་འགན་མ་བཞེས་པར་རྒྱལ་ཚབ་ཅིག་བསྐོ་རྒྱུར་གྲོས་འཆམ་བྱུང་སྟེ། དེ་མོ་སྤྲུལ་སྐུ་སྤྲུལ་སྐུ་ངག་དབང་འཇམ་དཔལ་བདེ་ལེགས་རྒྱ་མཚོ་ནོ་མི་ཧན་གྱི་གོ་གནས་དང་བཅས་རྒྱལ་ཚབ་ཏུ་བསྐོ་གནང་མཛད།

དེ་ནི་བླ་སྤྲུལ་ཁོངས་ནས་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་ཚབ་གནང་མཁན་ཐོག་མ་ཡིན་པ་རེད།

༧རྒྱལ་དབང་སྐུ་ཕྲེང་བདུན་པ་སྐལ་བཟང་རྒྱ་མཚོས་ཆོས་སྲིད་ལུགས་གཉིས་ཀྱི་ཕྱག་ལེགས་བཞེས་པ།

ཕྱི་ལོ་༡༧༥༡ ལོར། ༧རྒྱལ་མཆོག་སྐུ་ཕྲེང་བདུན་པ་སྐལ་བཟང་རྒྱ་མཚོས་ཆོས་སྲིད་ལུགས་གཉིས་ཀྱི་ཕྱག་ལེགས་བཞེས་ཤིང་། སེར་སྐྱ་བཞི་ཡོད་པའི་བཀའ་ཤག་གི་སྒྲིག་འཛུགས་གསར་བཏོད་དང་། གཞུང་ཞབས་ཆེ་ཕྲ་གསར་དུ་བསྐོ་བཞག་བསྐྱལ་ཏེ་གཞུང་གི་བཀོད་སྒྲིག་ལེགས་པར་མཛད།

༧རྒྱལ་དབང་སྐལ་བཟང་རྒྱ་མཚོ་མཆོག་ནི་མདོ་སྔགས་ཀུན་ལ་མཁྱེན་རྒྱ་ཡངས་ཤིང་། གསུང་རྩོམ་ཡང་མང་པོ་མཛད་པ་དང་། འདུལ་བའི་བཅས་ཁྲིམས་ལ་སྲུང་རྩེ་ཆེན་པོ་མཛད་པས། སྐྱེ་བོ་སེར་སྐྱ་མཆོག་དམན་ཀུན་གྱིས་ཁོང་ལ་གདངས་ཅན་ལྷ་གཅིག་ཕྱག་ན་པདྨོ་ཞེས་གུས་བརྩི་དང་བསྟོད་བསྔགས་པ་ཚད་མེད་གནང་།

དགུང་གྲངས་ལྔ་བཅུ་ཕེབས་པ་ཕྱི་ལོ་༡༧༥༧ ལོར་གཟུགས་སྐུའི་བཀོད་པ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་ཐིམ་པའི་ཚུལ་བསྟན།

བཞི་པ། རྒྱལ་དབང་སྐུ་ཕྲེང་བརྒྱད་པའི་དུས་སྐབས།

ཕྱི་ལོ་༡༧༥༨ ལོར་རྒྱལ་ཚབ་དང་བཀའ་བློན། གདན་སའི་ཆེས་མཐོའི་བླ་སྤྲུལ་ཁག་བཅས་ཀྱིས་གཞུང་བསྙེན་ཆོས་སྐྱོང་ཁག་ལ་ལུང་བསྟན་ཞུས་ཏེ།གཙང་ཐོབ་རྒྱལ་ལྷ་རི་སྒང་དུ་བཙས་པའི་བྱིས་པ་ཞིག་སྐུ་གོང་མའི་ཡང་སྲིད་འཁྲུལ་བྲལ་ཡིན་པར་ངོས་འཛིན་ཞུས། ཡང་སྲིད་བཀྲ་ཤིས་ལྷུན་པོར་གདན་དྲངས། ཀུན་གཟིགས་པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེས་དབུ་སྐྲ་གཙུག་ཕུད་བཞེས་ཏེ། མཚན་ལ་བློ་བཟང་བསྟན་པའི་དབང་ཕྱུག་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོ་ཞེས་གསོལ།

དཔེ་རིས། ༧རྒྱལ་དབང་སྐུ་ཕྲེང་བརྒྱད་པ་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོ།

ཕྱི་ལོ་༡༧༦༣ ལོར་ཀུན་གཟིགས་པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེའི་གཙོས། རྒྱ་བོད་ཧོར་གསུམ་གྱི་ཆེ་རྒུའི་ཕེབས་བསུ་རྒྱ་ཆེན་པོ་དང་བཅས་ཕོ་བྲང་པོ་ཏ་ལའི་གསེར་ཁྲི་ཐོག་ཞབས་སོར་འཁོད།

སྐུ་ཕྲེང་འདིའི་རིང་ཕྱི་ལོ་༡༧༧༡ ལོར་མན་ཇུ་ཡིས་སོག་པོ་ཨོ་རོད་ཇུན་གར་ཡུལ་དུ་བཙན་འཛུལ་བྱས་ཏེ་དཔོན་རིགས་ཚོ་ཁག་ལྔ་བཅུ་སྐོར་དང་ཁྱིམ་དུད་ཁྲི་ཚོ་བཅུ་སྐོར་ལ་བཙན་གསིག་བཟོས་སྐབས་བོད་

༧རྒྱལ་དབང་སྐུ་ཕྲེང་བརྒྱད་པ།	
མཚན།	༧རྒྱལ་དབང་འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོ།
འཁྲུངས་ཡུལ།	གཙང་ཐོབ་རྒྱལ་ལྷ་རི་སྒང་།
ཡབ།	བསོད་ནམས་དར་རྒྱས།
ཡུམ།	ཕུན་ཚོགས་དབང་མོ།
འཁྲུངས་འདས།	(ཕྱི་ལོ་༡༧༥༨-ཕྱི་ལོ་༡༨༠༤)

གཞུང་གིས་རྒྱ་སོག་ཞི་འགྲིག་ཡོང་སླད་བར་འདུམ་མཛད་དེ་གནས་བབ་བདེར་བཀོད། སྐབས་དེར་གོར་ཁ་དང་བོད་དབར་དམག་འཁྲུག་སྔ་རྗེས་བྱུང་སྟེ་གཙང་སྟོད་ཁུལ་དུ་བཙན་གསིག་ཆེན་པོ་བྱུང་།

ཕྱི་ལོ་༡༧༨༡ ལོར་བོད་ལྗོངས་ལྷ་མི་སྤྱི་ནས་གསོལ་བ་བཏབ་པ་ལྟར། ༧གོང་ས་མཆོག་ནས་ཆོས་སྲིད་ལུགས་གཉིས་ཀྱི་ཐུགས་འགན་བཞེས་གནང་མཛད་ནའང་། རྒྱུན་དུ་ཆོས་ཕྱོགས་ལ་ཉམས་བཞེས་ཐུགས་གཞོལ་ཆེ་བས། ཆོས་སྲིད་གཉིས་ཐད་མཁྱེན་རྒྱ་ཡངས་བའི་སྲིད་སྐྱོང་ཚེ་སྨོན་གླིང་པས་ཐུ་མཐུད་ཕྱག་རོགས་ཞུར་འགན་བཞེས།

ཕྱི་ལོ་༡༨༠༤ ལོར་དགུང་གྲངས་༤༧ ཐོག་གཟུགས་སྐུའི་བཀོད་པ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་ཐིམ་པའི་ཚུལ་བསྟན།

ལྔ་པ། ༧རྒྱལ་དབང་སྐུ་ཕྲེང་དགུ་པའི་དུས་སྐབས།

༧རྒྱལ་དབང་སྐུ་ཕྲེང་དགུ་བ་ལུང་རྟོགས་རྒྱ་མཚོའི་དུས་སྐབས་སུ། བོད་གཞུང་གིས་ཐད་ཀར་མདོ་སྟོད་སྨད་གཉིས་ལ་སྣར་དཔོན་དྲག་འདེམས་བསྐོ་བཞག་མཛད་དེ། ས་ཁུལ་སོ་སོར་གནས་སྐོར་བ་དང་ཚོང་པ་ཁག་བཅས་ཧྲག་རྐུན་གྱི་གནོད་པ་ལས་སྲུང་སྐྱོབ་བྱེད་པའི་སྲོལ་བཟང་བཙུགས།

ཕྱི་ལོ་༡༨༡༤ ལོར་གོར་ཁ་དང་རྒྱ་གར་དབྱིན་གཞུང་གཉིས་དམག་འཁྲུག་བྱུང་བར། གོར་ཁའི་རྒྱལ་པོས་བོད་གཞུང་ལ་རོགས་རམ་དགོས་པའི་ཞུ་ཡིག་ཕུལ། སྐབས་དེར་བོད་གཞུང་གིས་དཔུང་རོགས་དངོས་སུ་བཏང་མེད་ཀྱང་། རྒྱབ་སྐྱོར་ཆེད་འདུས་ཚོགས་ནས་ཐུགས་སྨོན་མཚམས་སྦྱོར་དང་། ལྷ་སྲུང་ལ་འཕྲིན་བསྐུལ་མཛད་པ་སོགས་བལ་བོད་འབྲེལ་ལམ་བཟང་པོ་ཡོད་པ་མཚོན།

མདོར་ན་སྐབས་དེར་མན་ཧྲུ་གོང་མས་༧གོང་ས་མཆོག་གི་ཡང་སྲིད་ངོས་འཛིན་ཞུ་ཐབས་སུ་གསེར་བུམ་དཀྲུགས་འདོན་གནང་ན་ལེགས་ཚུལ་བསྟན་ཡང་། བོད་རང་ལ་དེ་སྔ་ཡོད་པའི་སྲོལ་བཞིན་གནང་བ་ལས་གོང་མའི་རྒྱུད་སྐུལ་ལྟར་ལག་ལེན་བསྟར་མེད། སྐབས་དེར་མན་ཧྲུ་ཨམ་བན་དང་བོད་གཞུང་དབར་གྱི་འབྲེལ་བ་ནི། རྒྱ་བོད་མཆོད་ཡོན་གྱི་མཐུན་ལམ་ཙམ་ལས་རྒྱ་ཕྱོགས་ནས་བོད་གཞུང་གི་ཆབ་སྲིད་ལ་ཧུས་གཏོགས་མེད།

༧རྒྱལ་དབང་སྐུ་ཕྲེང་དགུ་པ།

མཚན།	༧རྒྱལ་དབང་ལུང་རྟོགས་རྒྱ་མཚོ།
འཁྲུངས་ཡུལ།	མདོ་སྟོད་ལྡན་ཆོས་འཁོར་དགོན་གྱི་ཉེ་འགྲམ།
ཡབ།	བསྟན་འཛིན་ཆོས་སྐྱོང་།
ཡུམ།	དོན་གྲུབ་སྒྲོལ་མ།
འཁྲུངས་འདས།	(ཕྱི་ལོ་༡༨༠༥-ཕྱི་ལོ་༡༨༡༥)

དཔེ་རིས། ༧རྒྱལ་དབང་སྐུ་ཕྲེང་དགུ་པ་ལུང་རྟོགས་རྒྱ་མཚོ།

དྲུག་པ། རྒྱལ་དབང་སྐུ་ཕྲེང་བཅུ་པའི་དུས་སྐབས།

༧གོང་ས་སྐུ་ཕྲེང་བཅུ་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱ་མཚོའི་སྐུ་དུས་སུ། ས་གནས་འགོ་དཔོན་ཁག་ལ་བོད་ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་ས་མཚམས་བརྟན་སྲུང་དགོས་པའི་བཀའ་ཤོག་བསྩལ་བ་དང་། སྟོད་མངའ་རིས་སྐོར་གསུམ་དང་། ཞང་ཞུང་། གུ་གེ་བཅས་སུ་ས་མི་ཞིབ་དཔྱོད་དུ་སྐུ་ཚབ་ཆེད་གཏོང་མཛད་པ། དབུས་གཙང་ཁུལ་གྱི་རྫོང་གཞིས་ཁག་གི་གཞུང་སྒེར་ཆོས་བཅས་ཀྱི་ཁྲལ་བསྡུའི་ལམ་ལུགས་བསྐྱར་ཞིབ་ཀྱིས་ཞིབ་དཔྱོད་གཏན་འབེབས་མཛད་པ་སོགས་གཞུང་དམངས་གཉིས་ཕན་གྱི་སྲིད་སྲོལ་བཟང་པོ་བཏོད་གནང་མཛད།

དཔེ་རིས། ༧རྒྱལ་དབང་སྐུ་ཕྲེང་བཅུ་པ་ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱ་མཚོ།

སྐབས་དེར་སྤྱི་ལོ་ཀ་ཿགནམ་སྡེ་པ་དང་། མཚོ་སྔོན་ཕྱོགས་སུ་ཧྭ་ནང་ཇ་སག་སོགས་ཀྱི་ཁྲལ་འཇལ་ཁྲིམས་འགྱུར་ཚུལ་མཐུན་མ་ཞུས་པའི་རིགས་ལ་སྐབས་སོ་སོར་ཞིབ་དཔྱོད་པ་སྐུ་ཚབ་དང་། རྒྱབ་སྐྱོན་དཔུང་དམག་བཅས་ཆེད་བཙོངས་མཛད་དེ་བྱས་ཉེས་ལ་དཔག་པའི་བཀའ་ཆད་དང་། སྲིད་གཞུང་སའི་བཀའ་རྩེ་དང་ལེན་དགོས་པའི་ཕྱིས་འདོམས་ཀྱི་ཐབས་ཚུལ་མིག་དཔེར་ཕན་པ་མཛད།

༧རྒྱལ་དབང་སྐུ་ཕྲེང་བཅུ་པ།	
མཚན།	༧རྒྱལ་དབང་ཚུལ་ཁྲིམས་རྒྱ་མཚོ།
འཁྲུངས་ཡུལ།	མདོ་སྟོད་ལི་ཐང་།
ཡབ།	བློ་བཟང་སྙན་གྲགས།
ཡུམ།	རྣམ་རྒྱལ་བུ་འཁྲིད།
འཁྲུངས་འདས།	(ཕྱི་ལོ་༡༨༡༦-ཕྱི་ལོ་༡༡༨༣༧)

བདུན་པ། རྒྱལ་དབང་སྐུ་ཕྲེང་བཅུ་གཅིག་པའི་དུས་སྐབས།

༧རྒྱལ་དབང་སྐུ་ཕྲེང་བཅུ་གཅིག་པ་མཁས་གྲུབ་རྒྱ་མཚོ་མཆོག་ནི། ཕྱི་ལོ་༡༨༣༨ ལོར་ཁམས་མགར་ཐང་དུ་སྐུ་འཁྲུངས། ཕྱི་ལོ་༡༨༤༡ ལོར་པཎ་ཆེན་བློ་བཟང་བསྟན་པའི་ཉི་མས་དབུ་སྐྲ་གཙུག་ཕུད་བཞེས་ཏེ། མཚན་ལ་མཁས་གྲུབ་རྒྱ་མཚོ་ཞེས་གསོལ། དེའི་ཕྱི་ལོར་པོ་བྲང་པོ་ཏ་ལའི་གསེར་ཁྲིར་མངའ་གསོལ་ཞུས། ཕྱི་ལོ་༡༨༥༥ ལོར་བོད་ལྗོངས་ལྷ་མི་ཡོངས་ཀྱི་རེ་འདོད་ལྟར་ཆོས་སྲིད་ལུགས་གཉིས་ཀྱི་ཐུགས་འགན་བཞེས་ཀྱང་། ཆོས་སྲིད་ལུགས་གཉིས་ཀྱི་ཐུགས་འགན་བཞེས་ནས་ཟླ་དྲུག་ལས་མ་སོང་བར་སྒོ་བུར་དུ་དགོངས་པ་གཞན་དོན་དུ་གཤེགས་པའི་ཚུལ་བསྟན།

དཔེ་རིས། ༧རྒྱལ་དབང་སྐུ་ཕྲེང་བཅུ་གཅིག་པ་མཁས་གྲུབ་རྒྱ་མཚོ།

	༧རྒྱལ་དབང་སྐུ་ཕྲེང་བཅུ་གཅིག་པ།
མཚན།	༧རྒྱལ་དབང་མཁས་གྲུབ་རྒྱ་མཚོ།
འཁྲུངས་ཡུལ།	མི་ཉག་མགར་ཐང་དགོན་གྱི་ཉེ་འདབས།
ཡབ།	ཚེ་དབང་དོན་གྲུབ།
ཡུམ།	གཡུང་དྲུང་བུ་འཁྲིད།
འཁྲུངས་འདས།	(ཕྱི་ལོ་༡༨༣༨-ཕྱི་ལོ་༡༨༥༥)

བརྒྱད་པ། རྒྱལ་དབང་སྐུ་ཕྲེང་བཅུ་གཉིས་པའི་དུས་སྐབས།

ཕྱི་ལོ་༡༨༣༩ ལོར། སིང་པ་ཊོག་རའི་རྒྱལ་པོས་ལ་དྭགས་བཙན་བཟུང་བྱས་ཏེ། བོད་དང་ལ་དྭགས་དབར་གྱི་ཚོང་ལམ་བཅད་པ་མ་ཟད། ཕྱི་ལོ་༡༨༤༡ ལོར་ལ་དྭགས་དང་སིང་པ་མཉམ་འབྲེལ་གྱིས་དཔུང་དམག་ཁྲིན་ཆེ་བཏང་སྟེ་བོད་ཀྱི་མངའ་རིས་ཕྱོགས་སུ་བཙན་འཛུལ་བྱས། བོད་གཞུང་གིས་ཟུར་ཁང་པ་ཚེ་བརྟན་རྡོ་རྗེ་དམག་སྤྱིར་བསྐོས་ཏེ་ཕར་རྒོལ་ལན་མང་བྱས་ཀྱང་། སིང་པ་རྣམས་གོ་ལག་བཙན་པས་བོད་དམག་གཡུལ་ལས་རྒྱལ་མ་ཐུབ། སླར་ཡང་མདའ་དཔོན་བཤད་སྒྲ་དབང་ཕྱུག་རྒྱལ་པོ་དང་དབུས་གཙང་གི་ཡུལ་དམག་བཅས་རྒྱབ་སྣོན་དུ་བཏང་སྟེ་ཕར་རྒོལ་བྱས་པས། བོད་ས་མངའ་རིས་སྐོར་གསུམ་ཡོངས་རྫོགས་ཚུར་བླངས་པ་མ་ཟད། ལ་དྭགས་ཀྱི་ས་ཆ་ནས་སིང་པ་ཡོངས་རྫོགས་མཐར་སྐྲོད་བཏང་སྟེ། ཕྱིས་སུ་བོད་སིང་དབར་ཞི་མཐུན་གྱིས་ཆིངས་ཡིག་བཞག་ཏེ་ཞི་འགྲིག་བྱུང་།

ཕྱི་ལོ་༡༨༧༠ ལོར་རྒྱལ་དབང་འཕྲིན་ལས་རྒྱ་མཚོ་སྐུ་ན་ཕྲ་བས་སྲིད་དབང་གི་ཐུགས་འགན་རྒྱལ་ཚབ་ར་སྒྲེང་གིས་བཞེས་རིང་། ལས་དོན་ཆེ་ཕྲ་ཀུན་ལ་༧རྒྱལ་བའི་ཕྱག་ཐམ་སྦྱོད་ཐལ་ཆེ་བས། བཀའ་བློན་བཤད་སྒྲ་དབང་ཕྱུག་རྒྱལ་པོ་སོགས་བཀའ་བློན་ཐུན་མོང་ནས་ཐམ་འཛིན་གཞན་ཞིག་བསྐོ་རྒྱུའི་འཆར་གཞི་ཕུལ་བར་

བརྟེན། ར་སྒྲེང་གིས་བཤད་སྒྲ་བས་རང་གི་སྲིད་དབང་འཕྲོག་པར་དོགས་ཏེ། བཤད་སྒྲ་སྣེ་མོ་སློན་མཁར་གཞིས་ཁོངས་སུ་རྒྱང་ཕུད་བཏང་བ་མ་ཟད། མདའ་དཔོན་ཐོན་པ་སོགས་མངགས་ཏེ་གཡོ་ཐབས་ཀྱིས་བཀྲོངས་རྩིས་བྱས་ཀྱང་། བཤད་སྒྲའི་ཉེ་ཕྱོགས་དགའ་ལྡན་ཤར་རྩེའི་ཕྱག་མཛོད་དཔལ་ལྡན་དོན་གྲུབ་ཀྱིས་དགའ་འབྲས་ཐུན་མོང་གི་ཐོག བོད་གཞུང་དཔོན་རིགས་ནང་དུའང་རྒྱབ་སྐྱོར་བླངས་ཏེ། བོད་དམག་དང་དགའ་འབྲས་གྲྭ་ཤར་ཚོས་ར་སྒྲེང་རྒྱལ་ཚབ་ལ་དཔུང་རྒོལ་བྱས་པས། ར་སྒྲེང་དཔལ་འཁོར་རྣམས་རྒྱ་ནག་པེ་ཅིན་དུ་བྲོས་བྱོལ་ལ་ཕེབས།

དཔེ་རིས། ༧རྒྱལ་དབང་སྐུ་ཕྲེང་བཅུ་གཉིས་པ་འཕྲིན་ལས་རྒྱ་མཚོ།

དེ་ནས་དགའ་འབྲས་དྲུང་སྤྱིས་གཙོས་པའི་བོད་ལྗོངས་སེར་སྐྱ་ཡོངས་ཀྱི་རེ་མོས་ལྟར། ༧རྒྱལ་དབང་དགུང་གྲངས་བདུན་ལས་མ་ཕེབས་ཀྱང་ཕྱི་རྒྱར་ལུགས་གཉིས་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ཐུགས་འགན་བཞེས་པའི་ཚུལ་བཞེས་ཏེ། དོན་དུ་བཤད་སྒྲ་དབང་ཕྱུག་རྒྱལ་པོ་སྲིད་སྐྱོང་དུ་བསྒོ་བཞག་གནང་།

	༧རྒྱལ་དབང་སྐུ་ཕྲེང་བཅུ་གཉིས་པ།
མཚན།	༧རྒྱལ་དབང་འཕྲིན་ལས་རྒྱ་མཚོ།
འཁྲུངས་ཡུལ།	ལྷོ་ཁ།
ཡབ།	ཕུན་ཚོགས་ཚེ་དབང་།
ཡུམ།	ཚེ་རིང་གཡུ་སྒྲོན།
འཁྲུངས་འདས།	(ཕྱི་ལོ་༡༨༥༧-ཕྱི་ལོ་༡༨༧༥)

སྦྱོང་ཚན།

དང་པོ། ལན་གནད་བསྡུས་རེ་ཐྲིས།

༡༽ རྒྱལ་དབང་ལྔ་པ་ཆེན་པོས་བོད་ཀྱི་ཆོས་སྲིད་ལུགས་གཉིས་ཀྱི་ཐུགས་འགན་བཞེས་ཚུལ་ཐྲིས།
༢༽ མན་ཇུ་བོད་དུ་ཐོག་མར་ཡོང་ཚུལ་ཐྲིས།
༣༽ སྡེ་སྲིད་འགྱུར་མེད་རྣམ་རྒྱལ་དང་མན་ཇུ་བར་གྱི་འབྲེལ་བའི་སྐོར་མདོར་ཙམ་ཐྲིས།
༤༽ ༧རྒྱལ་དབང་སྐུ་ཕྲེང་གང་གི་དུས་སུ་བཀའ་ཤག་ཐོག་མར་བཙུགས་གནང་མཛད།
༥༽ བོད་ཀྱི་བླ་སྤྲུལ་ཁོངས་ནས་རྒྱལ་ཚབ་གནང་མཁན་ཐོག་མ་སུ་ཡིན་ནམ།

གཉིས་པ། གྲོས་བསྡུར་བྱོས།

༡༽ རྒྱལ་དབང་སྐུ་ཕྲེང་དྲུག་པའི་རྣམ་ཐར་བརྗོད་གཞིར་བཟུང་སྟེ་སྐབས་དེའི་བོད་ཀྱི་སྤྱི་ཚོགས་སྐོར་ལ་སློབ་ཕྲུག་སོ་སོའི་བསམ་ཚུལ་བརྗེ་རེས་བྱོས།
༡༽ <<བོད་ཀྱི་སྲིད་དོན་རྒྱལ་རབས།>> སོགས་འབྲེལ་ཡོད་དེབ་རིགས་བལྟགས་ཏེ་མན་ཇུ་བོད་དུ་སླེབས་ཚུལ་དང་། གོར་བོད་དམག་འཁྲུག ཇོག་རའི་དམག་འཁྲུག་བཅས་ཀྱི་འབྱུང་རྐྱེན་དང་། བརྒྱུད་རིམ། མཇུག་འབྲས་སོགས་ཀྱི་ཐད་སློབ་ཕྲུག་སོ་སོའི་བསམ་ཚུལ་ཤོས་རེས་ཀྱིས་ཕན་ཚུན་གོ་རྟོགས་སྤེལ་ཐབས་བྱོས།

གསུམ་པ། བྱེད་སྒོ།

༡༽ འཛིན་གྲྭའི་ནང་ཚོགས་ཆུང་ཆ་བགོས་ཀྱིས་གཤམ་གྱི་མི་སྣ་དག་གི་ལོ་རྒྱུས་མདོར་བསྡུས་རེ་བཤད་དེ་གོ་རྟོགས་སྤེལ་ཐབས་བྱོས།

- ༧རྒྱལ་དབང་སྐུ་ཕྲེང་ལྔ་པ་ཆེན་པོ་ངག་དབང་བློ་བཟང་རྒྱ་མཚོ།
- སྡེ་སྲིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོ།
- ༧རྒྱལ་དབང་སྐུ་ཕྲེང་དྲུག་པ་རིག་འཛིན་ཚངས་དབྱངས་རྒྱ་མཚོ།
- མི་དབང་ཕོ་ལྷ་བསོད་ནམས་སྟོབས་རྒྱལ།